

Han fet falta 3.000 morts per l'Ebola perquè Occident se'n preocupés

setmana passada fora d'Àfrica: a Dallas i Madrid— una pandèmia, i que és, amb tota certesa, la pitjor crisi per mor del virus de l'Ebola de la història.

La Xina—principal inversor a l'Àfrica negra— va ser la primera potència mundial a ajudar, “desinteressadament” segons hi el seu Ministeri d'Afers Estrangers: ha enviat tres equips mèdics —metges i infermeres—, material sanitari —especialment d'aïllament i profilàctic— i ajudes diverses per a la població de les zones afectades; el valor total es calcula al voltant dels 35 milions de dòlars. Regne Unit, Austràlia, Cuba i Finlàndia són els altres països que més s'hi han implicat fins ara. Destaca el cas cubà, que hi ha desplaçat 103 infermeres i 65 metges, una contribució notable tenint en compte la situació de crisi que travessa l'Estat caribeny.

Rere dels pioners, també França s'ha sumat a la lluita solidària: el govern de París aprovà fa dues setmanes un pla de xoc valorat en uns 35 milions d'euros. L'executiu d'Obama ha reaccionat tard, però amb contundència: després del cas de virus de l'Ebola declarat a Dallas (Texas) demanà al Congrés una partida pressupostària extraordinària de 68 milions de dòlars en ajuda per als països afectats i ha anunciat que hi enviarà diversos equips mèdics i 3.000 militars que hi construiran hospitals de campanya. El govern alemany d'Angela Merkel la setmana passada augmentava l'ajuda de 12 milions d'euros a 18 i, a més, hi enviarà 2.000 voluntaris de les forces armades... Així, un rere l'altre, els països més rics han anat aprovant partides de diners per ajudar i formes d'intervenció per contribuir a intentar aturar l'epidèmia *in situ*.

L'executiu de Mariano Rajoy s'havia gastat en assistència als països que pateixen l'epidèmia, fins el dia en què esclatà la polèmica per l'aparició del primer contagi a Espanya, mig milió d'euros.

Miquel Payeras

Hospital Carlos III a Madrid on està aïllada

Els principals brots, fins ara

Quan Metges del Món alertà el mes de març sobre el brot actual del virus de l'Ebola que titllà de “sense precedents”, no exagerà gens ni mica. Si s'observen els altres episodis que s'han patit d'ençà que va ser diagnosticat per primera vegada el 1976, es palesa la importància terrible que té l'actual crisi.

El primer brot es va saldar amb 318 afectats i 280 morts. Al cap de 19 anys, el 1995, a Zaire, 315 persones s'emmalaltiren i 254 no ho superaren. El 1996, a Gabon, es declararen 31 casos amb 21 defuncions en un primer brot, i un segon episodi a finals d'any afectà 60 ciutadans i en matà 45. D'aquest país passà a Sud-àfrica, a través d'un metge que havia visitat la zona afectada, i el resultat foren dos contagiats i un òbit. El 2000 s'infectaren a Uganda 425 persones, i en moriren 224. Entre 2001 i 2002 un altre brot a Gabon matà 35 dels 65 afectats. Aquest últim virus penetrà a cal veïnat, Congo, on 44 dels 59 contaminats moriren. En el mateix país un nou episodi el 2003 s'emportà a la tomba 128 dels 143 malats. Novament al Congo el 2007 matà 187 dels 264 contagiats. El mateix any a Uganda 37 de 149 infectats no superaren la malaltia. Des d'aleshores no s'havia tornat a tenir notícia de la terrible pesta.

Aquest repàs demostra que el brot actual efectivament és d'una rellevància “sense precedents”: el divendres 3 d'octubre l'OMS informà que el nombre d'afectats s'elevava a 7.492 i el de morts a 3.439.

Quan es va conèixer l'existència d'un malalt amb el virus de l'Ebola a Dallas (Texas) la preocupació es va estendre arreu dels Estats Units i Europa. Per això justament la ministra espanyola de Sanitat, Ana Mato, va aprofitar un acte públic, al cap d'uns dies, per intentar tranquil·litzar la població: “No és possible un contagi” a Espanya, sentencià. Cinc jornades després es produïa la primera infecció en la persona de l'ajudant d'infermeria que actualment està ingressada en un hospital madrileny.

L'errada espanyola. En el cas de Dallas, la deficient actuació mèdica que en primera instància va atendre l'afectat —vegeu les següents dues pàgines—, sense sospitar la gravetat de la malaltia, va provocar una enorme polèmica política a tot el país. El resultat fou que el govern de l'estat de Texas, amb al suport del federal, decretà “alerta màxima”

L'ajudant d'infermeria que es va contagiar del virus de l'Ebola.

Les errades espanyoles

La infecció amb el virus de l'Ebola d'una ajudant d'infermeria, a Madrid, revela greus errades de l'administració sanitària.

per “contenir com sigui” el virus de l'Ebola en el pacient reconegut. Per això els serveis policíacs estatals –amb la col·laboració del federals– localitzaren tothom que estigué en contacte directe amb ell, la salut del qual, per cert, s'estava deteriorant a marxes forçades a principis de la setmana passada. De la investigació resultà que 114 persones s'havien relacionat amb el malalt, de les quals 10 foren declarades de

risc probable de contagi i 48 més amb possibilitat molt baixa. Totes les 58 estan sota “control oficial” fins que hagi passat el període d'incubació del virus, a disposició de ser aïllades si s'observés cap símptoma,

En el cas de Madrid, i al marge de què pogués haver fallat en el protocol de seguretat a l'hora del tracte de la sanitària amb els dos infectats terminals que atengué, també –com a Texas– es

donà una falla mèdica terrible. La dona, tan bon punt notà que tenia febre, i conscient del risc de contagi per mor de la seva feina, es posà en contacte amb el servei mèdic de seguiment de tot el personal que va atendre els dos religiosos morts a causa del virus. De manera increïble, li digueren que estigués tranquil·la, que la febre no era prou alta per estar contagiada i que continués normalment amb les seves vacances. Durant una setmana va estar en contacte amb més persones.

El seu marit va ser aïllat el mateix dia que ella. Però en el moment de tancar aquesta edició es desconeixia si els serveis de seguretat de l'Estat tenien detectat a tothom que hagués tingut relació física amb la malalta i el seu home. L'exemple de Dallas dona la ràtio possible de persones per infectat que s'ha de controlar. En el cas de la dona madrilenya i la seva parella podria ser superior perquè estant de vacances se sol tenir més activitat social que la resta de l'any.

Per una altra banda, tampoc la repatriació per part del Govern espanyol dels dos malalts que atengué l'ajudant d'infermeria va ser la mesura adequada. L'Organització Mundial de la Salut (OMS) demana que davant del virus de l'Ebola la primera actuació que s'ha de dur a terme és la contenció del focus i, per tant, l'aïllament de tots els malalts. Tota atenció que se'ls dispensi ha de ser *in situ*, allà on s'infectaren. No se'ls ha de traslladar, perquè tot moviment implica ampliar la probabilitat que el virus s'entengui. Això és exactament el que no feren els governs dels Estats Units i d'Espanya, gairebé al mateix temps. L'administració d'Obama ordenà la repatriació de dos malalts nord-americans –després ha tornat a repetir l'operació en una altra ocasió– per ser tractats al país. L'executiu de Mariano Rajoy no es va voler quedar enrere i ordenà que dos missioners espanyols malalts fossin traslladats a Madrid. En aquell moment s'aixecaren tímides veus de crítica, però per raons fàcils d'entendre ningú no va voler recriminar obertament el gest de l'administració sanitària espanyola cap a les congregacions religioses dels dos missioners i cap a les autoritats eclesiàstiques. Tanmateix, s'acaramullen evidències per asseverar que aquella

decisió va ser una enorme equivocació. El diari *estrelladigital.es* publicava la setmana passada el testimoni d'un "metge militar especialista en NBQ" —originàriament les sigles responien a l'especialització en guerra nuclear, biològica i química, tot i que actualment s'ha estès també a la radiològica i per tant s'hauria de dir NRBQ—, la identitat del qual mantenia per òbvies raons en l'anonimat, que assegurava que la decisió del Govern de repatriar els dos contagiats "va anar en contra del que diuen tots els manuals sobre aquest tipus d'amenaça [...] dur dos infectats, en fase de màxima possibilitat de contagi, que a més no es podien curar, va ser com jugar a la ruleta russa". I pel que fa al fet que l'ajudant d'infermeria hagi contret la malaltia, assegurava que "el supòsit que s'estudia [en la guerra NRBQ] com a catàstrofe impossible de parar és el d'un terrorista suïcida infectat del virus de l'Ebola que viatja a una gran ciutat i es relaciona uns dies amb la gent fins que es mor o es mata. No cal afegir res més". Per una altra banda, el catedràtic de salut pública Ildefonso Hernández Aguado declarava a *eldiario.es* que quan la infermera va dir que tenia un poc de febre, "allò més recomanable hauria estat aïllar-la immediatament", seguint la praxi que l'OMS aconsella.

L'epidèmia, al cap d'uns mesos, ha entrat en una espiral fora de control

Pareix, doncs, fora de dubte que el Govern espanyol no va actuar correctament amb la repatriació dels dos religiosos malalts, que existí alguna falla en el protocol de seguretat que seguí la infermera que emmalaltí i que l'atenció mèdica que se li va dispensar en primera instància no fou adequada. Tanmateix, la ministra de Sanitat, Ana Mato, va dir en roda de premsa que hem d'estar tranquils.

Miquel Payeras

El cas de Dallas

Uns dies abans del contagi de Madrid, se'n va produir un altre fora d'Àfrica, fou a Dallas (Texas) i provocà el temor mundial.

Com es va infectar d'Ebola?

—L'home, de 40 anys, prové de Monròvia, capital de Libèria. Tal com informa un corresponsal del *New York Times* des de la ciutat, l'home havia tingut contacte directe amb una malalta d'Ebola el 15 de setembre. Es tractava de la filla del seu llogater, de 19 anys, que es trobava al setè mes d'embaràs. L'home va ajudar la família a portar la filla a l'hospital; però, com que les clíniques estaven totalment col·lapsades, no van acceptar la pacient. L'home va ajudar la família a tornar la filla, greument malalta, a casa i en el trasllat hi tingué contacte directe. Més tard, a la nit, la noia va morir.

Quatre dies més tard, l'home va pujar a un avió en direcció a Dallas, on va arribar el 20 de setembre. Segons *The New York Times*, als Estats Units hi viuen el seu fill i la seva germana, la qual volia visitar. El 24 de setembre va desenvolupar els primers símptomes. Més o menys al mateix temps va emmalaltir el germà, de 21 anys, de la noia de Monròvia. Va morir de camí a l'hospital. Es creu que a hores d'ara el seu pare també és mort.

—Quantes persones pot haver infectat el malalt d'Ebola?

—Les persones que s'han infectat poden contagiar des del moment que presenten símptomes, que són, entre altres, febre alta, dolor muscular, diarrea o vòmits. En el cas de l'home, la malaltia es va començar a fer evident el 24 de setembre. El dia 28 va ser

traslladat a una unitat d'aïllament de l'hospital Texas Health Presbyterian de Dallas. Segons les informacions actuals, en aquests quatre dies havia tingut contacte amb entre dotze i divuit persones. Entre aquestes persones hi ha els seus parents, al pis dels quals va estar-se, i també cinc nens en edat escolar i, com a mínim, tres membres de l'equip de l'ambulància que el va portar a l'hospital.

No és clar si les persones es podrien haver infectat per mitjà dels vòmits del pacient: segons els informes, l'home degué vomitar davant del complex residencial dos dies després de la seva primera visita a l'hospital. Només es pot produir un contagi, però, si es té contacte directe amb el vòmit. Això, en aquest cas, sembla més aviat improbable.

—Què s'ha fet malament a Dallas?

—Com afirmen mitjans nord-americans, l'home va anar de visita dos dies, després que li va venir la febre i que es va trobar malament, a l'hospital Texas Health Presbyterian. Allà li van diagnosticar febre a causa d'una "infecció vírica habitual", li van donar antibiòtics i el van enviar a casa. A banda del fet que els antibiòtics no són efectius contra les infeccions víriques, pel que es diu, l'home d'una infermera va dir que venia de Libèria. "Malauradament, aquesta informació no es va comunicar a tot l'equip", va dir un representant de l'hospital.

Si es confirmen les informacions, quedarà palès que l'hospital no va seguir les recomanacions de l'autoritat nord-americana Centers and Disease Control and Prevention (CDC), encarregada de la protecció de les epidèmies. Després de l'esclat de l'epidèmia d'Ebola a l'Àfrica occidental, la CDC va donar instruccions sobre plans d'emergència i va fer recordatoris a centres mèdics i al personal sobre com s'havia de procedir en cas de sospita. En el document corresponent es deia: "Els viatgers provinents